

NA DANAŠNJI DAN

Kako su otočani ukrali brod Jugoslavenske ratne mornarice i ispisali povijest

Dora Lozica

14. rujna 2026

Na današnji dan, 14. rujna 1991. godine, izvedena je prva službena tajna operacija Hrvatske ratne mornarice. U spomen na taj događaj, u sklopu trodnevnog programa obilježavanja 35. obljetnice osnutka ratnih postrojbi bivše Općine Korčula, u subotu je u veloluškom brodogradilištu Greben otkrivena spomen-ploča prvom ratnom brodu HRM-a, DJČ-u 612, kasnije poznatom kao DJB-103.

Priča počinje tijekom turbulentnih i izazovnih dana '91. kad su pomorski putevi bili blokirani, a neprijateljski brodovi nadzirali akvatorij od Šolte do Hvarskog kanala. U takvim okolnostima, iz velolučkog Grebena otočani su ukrali desantno-jurišni brod tadašnje JRM, nakon čega su ga sakrili pokraj Radmanovih Mlinica u Omišu.

Iz knjige Ratni put korčulanskih postrojbi, autora umirovljenog pukovnika Željka Seretineka

Tajni zadatak pripao je **kapetanu Ivanu Matiću Sepu** i pokojnom **Anti Franičeviću**. Kapetan Matić zbog bolesti nije bio prisutan na svečanosti u Veloj Luci, ali je poslao pismo u kojem se prisjetio današnjeg datuma 1991. godine. Da se takav brod nalazi u brodogradilištu, **admirala Slavena Leticu** obavijestio je **pukovnik Barčot**. Admiral Letica, **Miroslav Lozina** i Ante Franičević 13. rujna odlaze u Omiš kako bi izvidjeli gdje bi se brod mogao sakriti.

Dan poslije, 14. rujna 1991., u 15:30, kapetan Matić i Ante Franičević trajektom Jadrolinije krenuli su prema Veloj Luci. Na putu su primijetili neprijateljske brodove u uvali Bobovišće na Šolti i u Hvarskom kanalu. Po dolasku u Vela Luku stigli su do kapije brodogradilišta Greben, gdje ih je **direktor brodogradilišta Žanetić** odveo do broda. Tamo su upoznali **Željka Županovića**, koji im je predstavio plovilo, a dogovoreno je da se ponovno nađu u restoranu na rivi, kasnije, u 18 sati istog dana.

Članovi posade Željko Županović i Dalibor Zlokić otkrivaju spomen-ploču u veloluškom brodogradilištu Greben

Tad je donesena ključna odluka, umjesto rute prema Splitskim vratima, kojom bi se izložili neprijateljskim brodovima, odlučili su ploviti prema Sućurju na Hvaru, odnosno Šćedru. Tijekom pregleda broda primijetili su da radarska baza ne radi pa su se morali osloniti na navigacijsku kartu i stari, dobri „kanoćal“. Od osobnog naoružanja imali su kalašnjikov i nekoliko pištolja.

U dogovoreno vrijeme u restoran je stigao Željko Županović, član posade. Plan je potvrđen, isplovljavanje je dogovoreno za 20:30. Na brodu su se na brzinu upoznali s **Daliborom Zlokićem**, također članom posade. Nitko osim njih nije znao kojom će rutom ploviti.

Približavajući se Šćedru, držali su se što bliže obali kako bi se brod stopio s kopnom i bio manje uočljiv. Kad su stigli do rta Pelješca, pokraj Lovišta, promatrali su raketiranje Ploča, nakon čega je uslijedilo zamračenje svih mjesta uz obalu. Unatoč opasnosti, nastavili su prema Omišu.

Pred Omiš su stigli oko 22:30, na mostu ih je dočekaao admiral Letica, most je bio spušten. U pet sati ujutro most se razmaknuo, a brod je zaplovio prema Radmanovim mlinicama, gdje je sakriven među stablima.

Bila je to prva, službena vojna akcija Hrvatske ratne mornarice u povijesti. **Desantno-jurišni brod DJB-103**, nekadašnji DJČ-612, postao je **prvi brod HRM-a na kojem se zavijorila zastava Republike Hrvatske**. Hrabra posada bila je daleko od idealnih uvjeta, nisu imali ni opremu, ni garanciju da će se doma vratiti živi, ali su imali odvažnost, domišljatost, prisebnost i spremnost reagirati. U presudnom su trenutku znali što treba napraviti.

Svečanost u Veloj Luci

Njima u čast, u subotu ujutro u Veloj Luci, održana je svečanost otkrivanja spomen-ploče. Program je započeo budnicom Narodne glazbe Vela Luka kroz mjesto, a nastavljen je podizanjem hrvatske zastave kraj spomen-ploče. Uslijedili su blagoslov i prigodna molitva za pokojnog Antu Franičevića, koju je predvodio velolučki župnik **don Hrvoje Katušić**.

Okupljenima se obratila načelnica Općine Vela Luka **Katarina Gugić**, a potom su govorili **kapetan Ivo Šore** i dragovoljac HRM-a Split **Tonči Čovo**, koji su dali povijesni prikaz događaja i vremena u kojem je stvarana Hrvatska ratna mornarica. Pročitano je i spomenuto pismo kapetana Ivana Matića Sepa.

Dalibor Zlokić

Spomen-ploča podsjeća na 14. rujna 1991. kad je prvi ratni brod HRM-a, DJČ-612, istaknuo hrvatsku zastavu te pod blokadom pomorskih puteva doplovio u Omiš. Na ploči su upisana imena posade, Ante Franičević, Ivan Matić Sep, Dalibor Zlokić i Željko Županović, uz djelatnike Grebena iz Vele Luke i dragovoljce HRM-a Split.

Spomen-ploča ostaje trajni podsjetnik na lukavost i hrabrost svih hrvatskih dragovoljaca koji su u presudnim danima stvaranja države Hrvatske uspjeli nadmudrili jačeg protivnika. Njihov čin ostaje generacijama u nasljeđe kao primjer zajedništva, odlučnosti i ljubavi prema otoku, Dalmaciji i domovini.

Program u Veloj Luci održan je kao dio trodnevnog obilježavanja 35. obljetnice osnutka ratnih postrojbi bivše Općine Korčula, a osim u Veloj Luci, realiziran je u Korčuli koja je domaćin proslave. U petak je na korčulansku zapadnu rivu doplovila raketna topovnjača Šibenik, a sve žurne službe domovinske sigurnosti predstavile su svoje aktivnosti. Nakon otvaranja spomen ploče, program je nastavljen u subotu navečer javnom tribinom „Quo vadis, Hrvatska?“ te svečanom Akademijom danas u Domu kulture u Korčuli.

Organizatori su sve otočne braniteljske udruge, redom **UHDDR Korčula, UHRV Korčula, UHVDR Čara i UDB, Ogranak Korčula**, u suradnji s Gradom Korčulom kao domaćinom te uz pokroviteljstvo svih otočnih jedinica lokalne samouprave kao i Općine Orebić. Cilj je da se ovi važni datumi, svakih pet godina, prigodnim programima obilježavaju u različitim mjestima ondašnje Općine Korčula.